

Actualiteiten Gemeentefinanciën

Platform Financieel Domein VNG Overijssel
25 mei 2023

David Rietveld – VNG Coördinator Gemeentefinanciën

Haagse Actualiteiten

- Herijking gemeentefonds
- Specifieke uitkeringen
- Hervormingsagenda Jeugd
- Voorjaarsnota!

Herijking gemeentefonds: stand van zaken

Onderzoek	Start	Oplevering	Welke gemeenten betrokken
Onderzoek 2022			
Financiële draagkracht	Eerste helft 2022	Uitgevoerd	N.v.t.
Sociaal domein	Eerste helft 2022	Uitgevoerd	N.v.t.
Grootstedelijkheid	Eerste helft 2022	Tweede helft 2022	G4 en 100.000+ gemeenten, onderzoek loopt
Centrumfunctie	Tweede helft 2022	Eerste helft 2023	G4, 100.000+ gemeenten, 'nieuwe' gemeenten, kleine gemeenten
Eenpersoonshuishoudens	Tweede helft 2022	Eerste helft 2023	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten
Overige eigen middelen	Tweede helft 2022	Eerste helft 2023 korte termijn Tweede helft 2023 lange termijn	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten, industriegemeenten, toeristische gemeenten
Onderzoek 2023-2025			
Gemeenten met specifieke kenmerken	Wordt in overleg met de expertgroep nader ingevuld		
Bestuur en ondersteuning	Eerste helft 2023	Tweede helft 2023	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten
Evaluatie van het verdeelmodel	Eerste helft 2024	Begin 2025	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten
Onderzoek 2026 en verder			
Sociaal domein op basis van huishoudenkenmerken	Eerste helft 2026	Tweede helft 2026	G4, 100.000+ gemeenten, kleine gemeenten

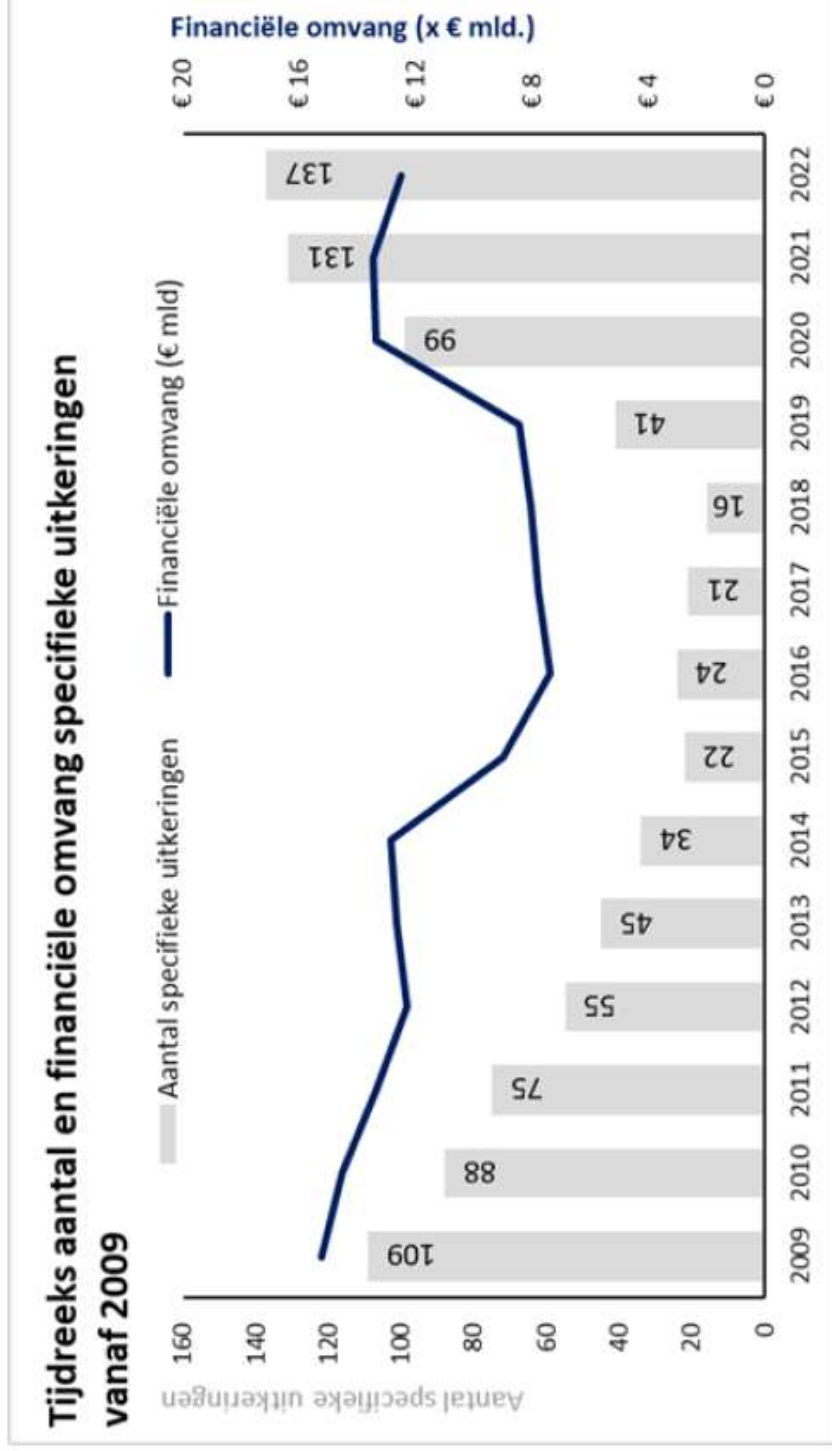
Herijking gemeentefonds: vervolg

- Toezegging BZK: herverdeeleffecten blijven max. 37,50 per inwoner totdat na (bestuurlijke besluitvorming over de) evaluatie
- Weinig tot geen manieren om vanuit VNG te versnellen
- Consequent onder de aandacht van BZK brengen
- Samenhang met andere trajecten (benchmark studentensteden; uitwerken opties verruiming; HVA Jeugd) agenderen

Specifieke uitkeringen

Specifieke uitkeringen: observaties

- Code Interbestuurlijke Verhoudingen: Algemene Uitkering heeft de voorkeur!
- Het zullen eerst nog meer spuks worden, voordat het minder wordt:
- Bij departementen idee dat er niets anders kan. Klopt deels ook wel als het om begrotingsfondsen (klimaat, stikstof) gaat
- Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden: BZK zit wel strakker in de wedstrijd (maar kan het ook niet alleen tegenhouden)
- Lobby richting de Tweede Kamer biedt wellicht kansen

Specifieke uitkeringen: vervolg

- Iedereen tegen, maar voorlopig niets aan te doen
- Wel: *Interbestuurlijke Interdepartementale Taskforce Uitkeringsstelsel*
- Plannen:
 - Kijken wat er nu al kan (drempelbedrag 125k; geen extra beleidsinfo)
 - Nieuwe uitkeringsvorm: Bijzondere Fondsuitkering (=DU+mogelijkheid opvragen beleidsinformatie)
 - Formats en juridische grondslag
- Eind dit jaar naar Raad van State, volgend jaar in de Kamer. Per 1/1/25 in werking?

Hervormingsagenda: onderhandelingsresultaat

VNG

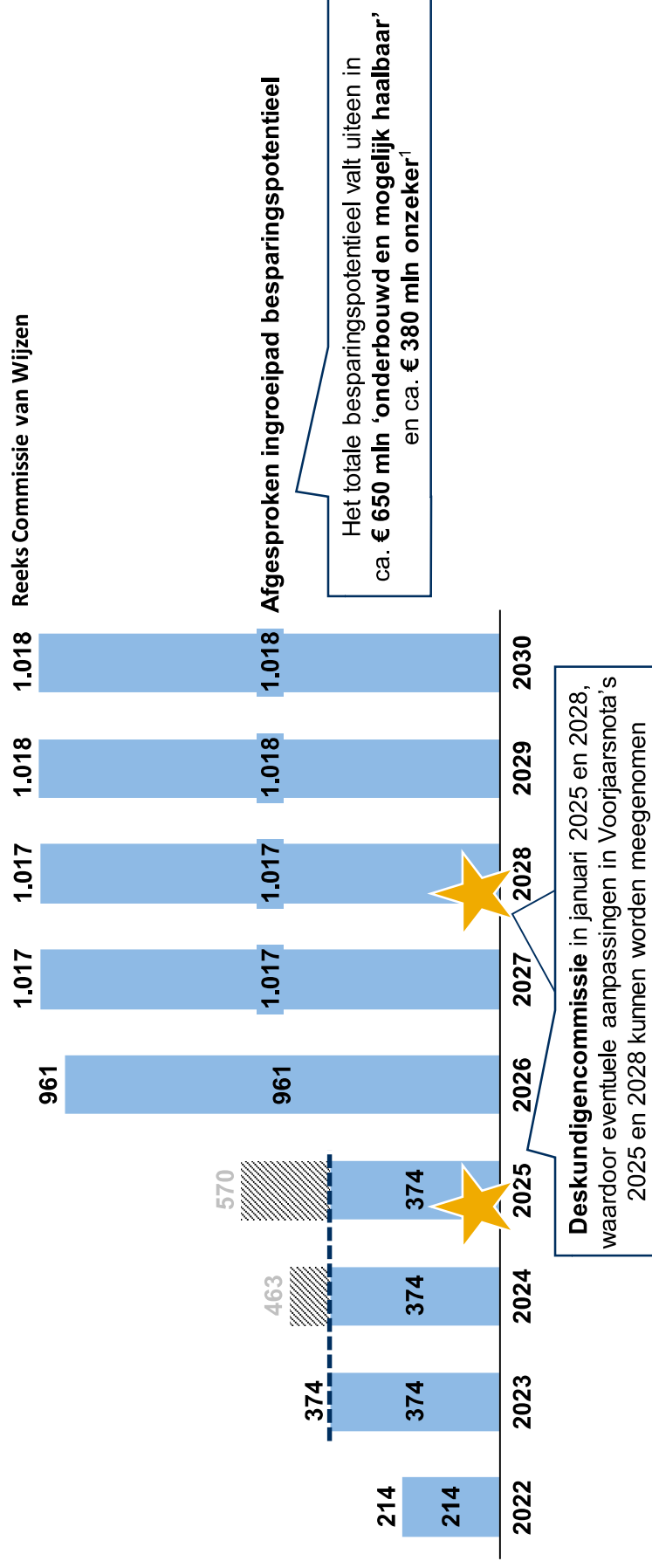
1. Differentiatie 650 (onderbouwd en mogelijk haalbaar) en 380 (niet voldoende onderbouwd en nog in te vullen door Rijk)
2. Aanpassing reeks: opschorting vanaf 2023 tot en met 2025, niveau 2023
3. Stevige deskundigencommissie die oordeelt met terugwerkende kracht vanaf 2023
4. Uitgangspunten inspanningen/risicó-verdeling:
 - focus op invloedssfeer en sturingsmogelijkheden gemeenten
 - Onvoorzien en autonome groei: Rijk
5. 511 miljoen: geen impact gemeenten

Rijk

1. Kabinet kan vasthouden aan financiële doelstelling ad 1 miljard (Agenda en Coalitieakkoord)
2. Aanpassing van de reeks vanaf 2023
3. Terugwerkende kracht beperkt tot 2023 (en niet 2022)
4. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor doelmatige en doeltreffende uitvoering en meerkosten (eigen) bovenwettelijk beleid
5. Kabinet kan voor 511 miljoen (voorlopig) vasthouden aan Coalitieakkoord

Hervormingsagenda Jeugd: Financiële effecten

Aanpassing ingroeipad besparingspotentieel (incl. effect bevroezing besparing 2023), 2022-2030 (€ mln)

1. Het totaal van € 650 mln onderbouwd en mogelijk haalbaar en € 380 mln onzeker telt niet precies op tot de weergegeven € 1.018 mln. Dit komt door afronding en technische correctie.

Types of Headaches

Migraine

Hypertension

Stress

Nieuwe
financierings
systematiek

Voorjaarsnota: belangrijke punten op een rij

‘Nieuwe systematiek’:

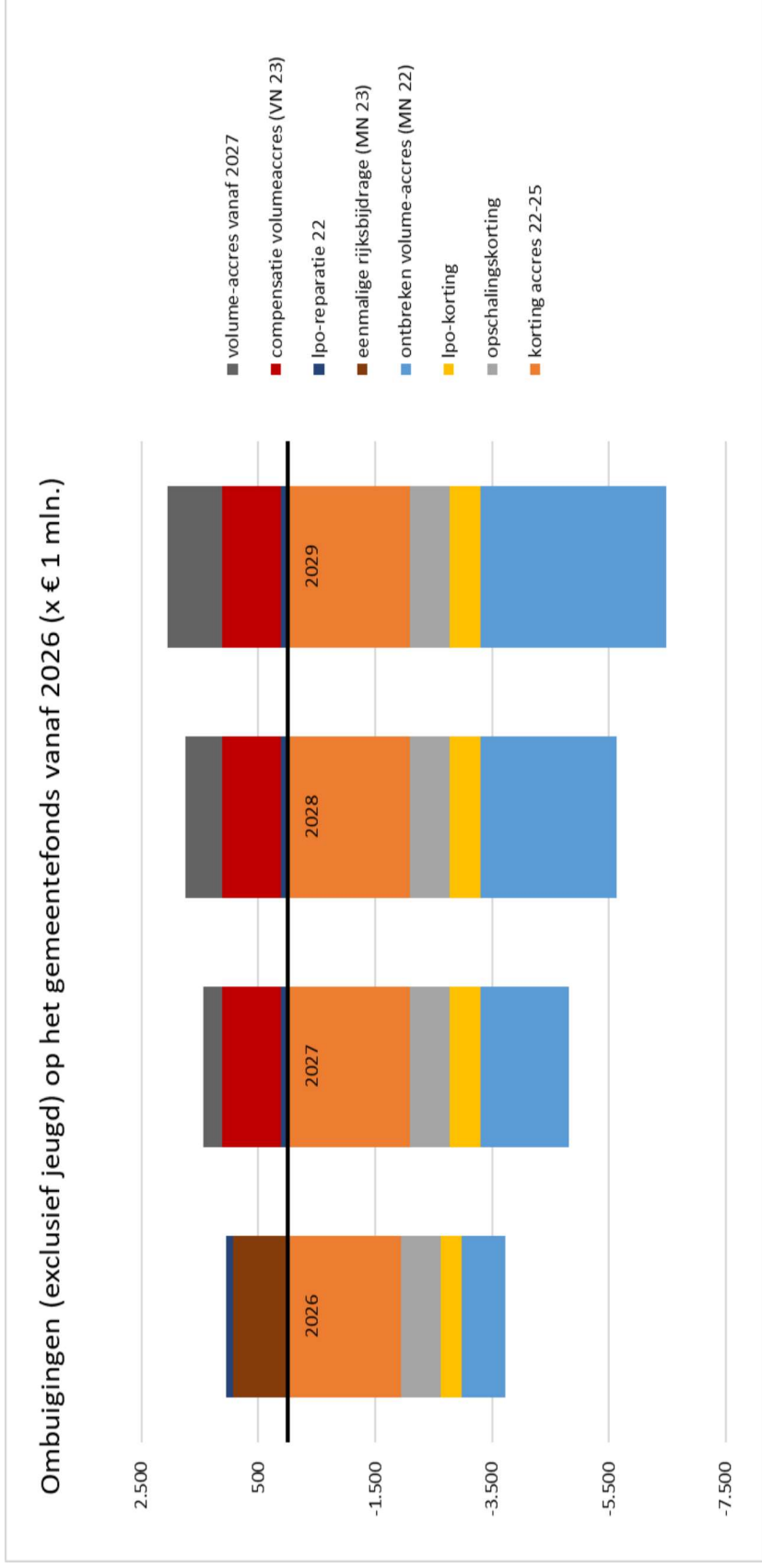
- €1 mld structureel
- Begin van een nieuwe normeringssystematiek

Andere punten

- Abonnementstarief helemaal weg?
- €20 mln bezuiniging op participatiebudget?
- Geen middelen meer voor Landelijke Vreemdelingen Voorziening?

Voorjaarsnota in één oogopslag

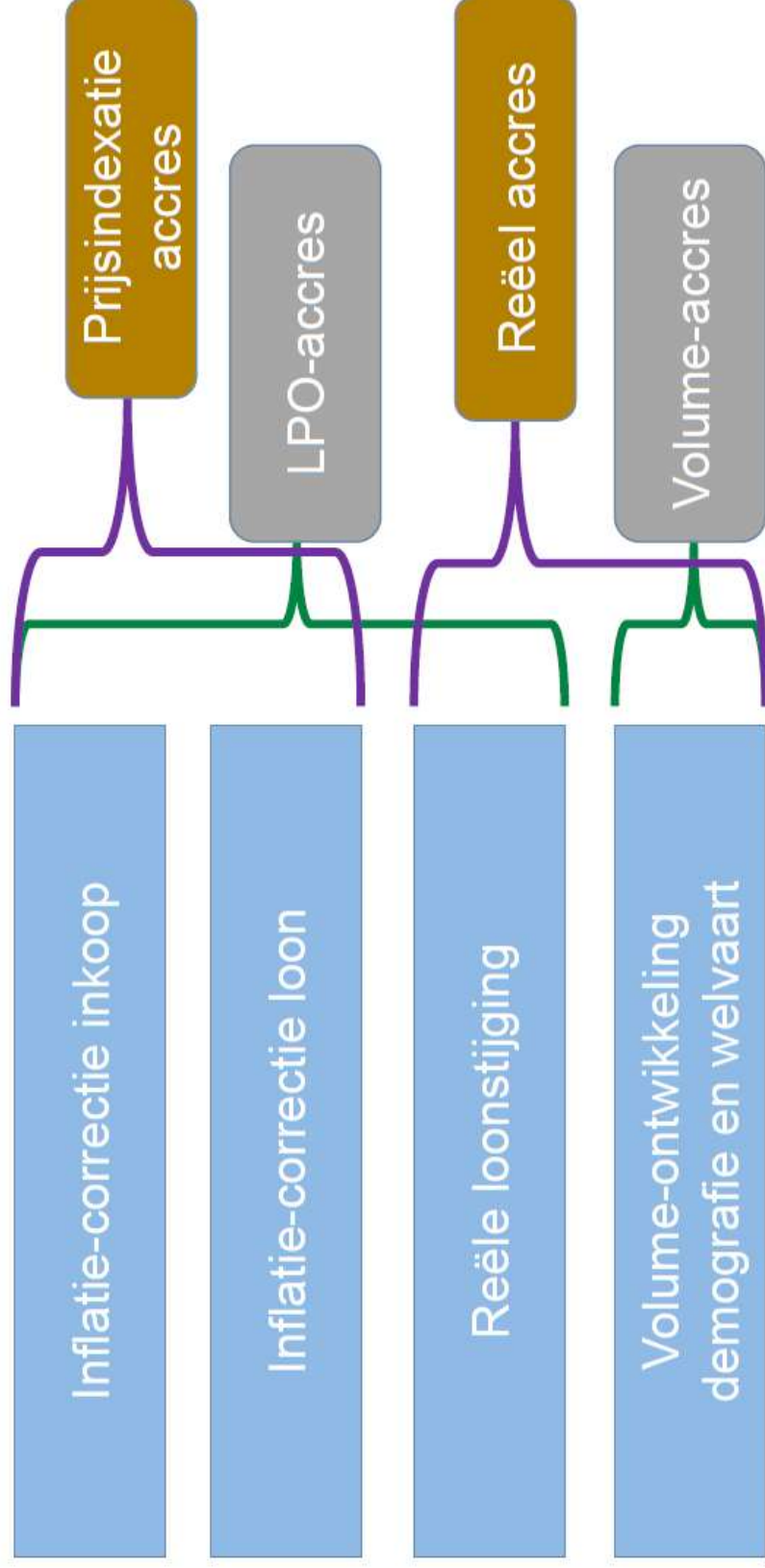

Nieuwe normeringssystematiek

- Indexering op basis van nominaal BBP:
 - Loon/prijzontwikkelingen: prijspeil CEP lopende jaar
 - Volumeontwikkelingen: gemiddelde gerealiseerde volumegroei t-9 t/m t-2
- Geen bestuurlijke besluitvorming over geweest!
- Moet op twee punten aangepast worden om acceptabel te zijn:
 - Zorgkosten groeien sneller dan BBP, dus dat meenemen in bepalen index
 - ‘Plat doortrekken’ accressen, anders is het niet stabiel

De componenten van het accres

Verruiming belastinggebied

Even heel zorgvuldig zijn hier, dus een letterlijk citaat uit de Voorjaarsnota!

In het coalitieakkoord is opgenomen dat bij het uitwerken van een nieuwe financieringssysteem, de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied wordt betrokken. Op gemeentelijk niveau wordt in samenspraak met de VNG welke mogelijkheden er zijn qua modernisering en uitbreiding van het belastinggebied, waarbij op basis van de uitkomsten een eventueel wetgevingstraject in gang wordt gezet.

Voorjaarsnota: hoe nu verder?

- Maandag jl. nog overleg met de fondsbeheerders
- Acties:
 - Brief aan Rutte: gesprek nodig!
 - *Taskforce Taken en Middelen Gemeenten*
 - Ledenbrief en enquête (heeft iedereen die gezien?)
 - Kennissessie voor Kamerleden
- 14 juni ALV VNG

Taskforce Taken en Middelen Gemeenten

- In kaart brengen gevolgen van €3 mld minder inkomsten
- Scenario's uitwerken, b.v. wat als gemeenten dit gat met verhogen belastingen zouden moeten opvangen?
- Wat betekent het voor investeringen en voorzieningen?
- Voorzitter Alexander Rinnooy Kan, ondersteuning door onderzoeksbureau BMC

Tot slot

- Derde Dinsdagwebinars gemeentefinanciën
 - 20 juni: Zijn gemeenten financieel gezond?
 - 18 juli: Over specifieke (en andere) uitkeringen
- [Essaybundel 'Een fundament voor grote opgaven'](#) van de Raad voor het Openbaar Bestuur
 - Analyse Maarten Allers over de trend dat gemeenten steeds later steeds meer incidentele middelen krijgen
 - Historische analyse van de normering
 - *Jeroen Dijsselbloem: 'er is een reset nodig van het begrotingsbeleid; we moeten stoppen met serieel incidenteel'*